

Norrbottens

KURIREN

ONSDAG

14 maj 2014

Vecka 20
Årgång 151
Nummer 111
Pris: 20 kronor
0920-26 29 00

TIPSA OSS!
SMS & MMS 720 18
Inled med NK följt av ett mellanslag

Ledare 2 • Debatt 3 • Lokalt 4 • In/utrikes 15 • Börs 16 • Familj 18–19 • Kultur 20–21 • Folk 22 • Fria ord 23 • Sport 24–29 • Väder 35 • Serier 36 • TV 37–39

Foto: Petra Isaksson

”Erik sa till mig
att han hade en
ny thaitjej och att jag
måste hitta en ny man ...

Handelsvara kvinna

DOKUMENT. När Nantida var höggravid ville hennes man inte längre veta av henne. Hennes öde är inte unikt – under 2013 hade Kvinnojouren i Luleå kontakt med 39 kvinnor som fallit offer för oseriösa män i Sverige, så kallad fruimport. I fyra publiceringar, med start i dag, granskar vi den gråzon som i praktiken förvandlar kvinnor till handelsvaror.

Sidorna 4, 5 och 6

Bucht ställer upp för Maria

PITEÅ Fallet med utvisningshotade Maria Gevokiyani i Blåsmark hamnar i riksdagen. På tisdagen besökte Sven-Erik Bucht familjen Marklund och på måndag tas avvisningen upp i en interpellationsdebatt i riksdagen på Buchts initiativ. **10**

**BRITTISKT
BOLAG
BYGGER
SERVER-
HALL
I BODEN 6**

Kuriren har koll på värvningarna

SPORT Med drygt fyra månader kvar till seriepremiären i SHL har klubbarna fullt upp med sina lagbyggen. Kuriren har rankat de 20 bästa värvningarna hittills. **24-25**

Kärlekshälsning som heter duga

KÄRLEK Gorm Gunleiksrud är kär i Johanna Stålnacke, ursprungligen från Kiruna. Så kär att han med sin skoter körde upp orden ”älskar dig” på den norska fjällvidden. 500 meter lång och upp till 100 meter hög är kärlekshälsningen. **14**

FÖRETAG SKA TJÄNA PENGAR. FÅR VI HJÄLPA TILL MED DET?

Anmäl ditt företag till SAS Credits. Det tar 5 minuter, och ger både enklare och billigare resor. Och det kostar inte ett öre. Ni får SAS Credits för varje resa ni gör, och de kan användas för nya tjänsteresor. Och precis som vanligt får resenären sina EuroBonus-poäng. I SAS For Work finns fler verktyg som gör jobbresorna smartare, smidigare och billigare.

Kontakta din resebyrå eller anmäl dig direkt på sas.se. Ring oss på 08-797 22 02 om du behöver hjälp. Välkommen ombord!

SAS FOR WORK MAKING BUSINESS FLY

A STAR ALLIANCE MEMBER

7388146102004

Nyhetschefer
Lotta Sandhammar
0920-26 29 09
Jimmy Landström
0920-26 29 04

Kontakta redaktionen
redaktionen@kuriren.com
Fax: 0920-26 29 53
Sms och mms: 720 18,
skriv NK, gör mellanslag
och sedan texten eller bilden

Dagens fråga

Har du sökt och fått ett sommarjobb?

Emil Sandberg, 17, studerande, Porsön: Ja, jag har sökt och fått på hemma-gastronomi.

Nils-Anders Vallgård, 17, studerande, Porsön: Ja, jag har sökt och fått på kommunen men jag har även sökt på andra ställen.

Linnea Blomqvist, 17, studerande, Ersnäs: Ja, på sommarlovsföretag hos kommunen.

Text och bild:

Anna Olsson och Ellen Ehnborn

I dag ...

... kliver jag inte upp klockan 5.25 om jag kan sova en timme till. Det gjorde jag i går. Borstade tändarna, klädde på mig och drog iväg före frukosten för att träna. Väl framme vid gymdörren så kom jag aldrig in. Kortet. Borta. Var? Förmodligen kvar i klädskaftet efter förra träningen. Det vara bara att åka hem igen och göra frukost. Gick miste om endorfinkicken som i stället blev en trött dag på jobbet. Jag insåg att det här med tidig träning kräver bättre förberedelse.

God morgon!

Jimmy Landström

■■■■ Varje år förenas tusentals personer från andra länder med en älskad partner i Sverige.

Den här granskningen handlar inte om dem. Eller alls om kärlek.

Den handlar om hur lagstiftningen gynnar män som likställer kvinnor med handelsvaror.

Jourkvinnor. Genom anknytningen till sin son har Nantida fått permanent uppehållstillstånd. Utan barn hade hon utvisats

Mamma, hur kom

LULEÅ

Nantida arbetar i en turistort i Thailand när hon möter Erik. Han ska bli den första av två män som kastar ut henne på gatan i Sverige.

Möjligheten att resa, äta på restaurang och bo på hotell gör Erik attraktiv i det globala klassamhället. Där, i turistmyller och stekande semester-sol, målar han upp bilden av ett bekymmersfritt liv i Sverige. Vetskapen om att Nantida önskar sig ett tryggt liv i välstånd ger honom ett övertag.

Nantida litar på Erik när han säger att han vill bygga en framtid med henne.

Hon är en av många kvinnor från norra Thailand som reser till turist-orterna och arbetar för familjens försörjning.

– Han frågade först om jag ville komma på semester i Sverige. Jag sa att jag ville det, men att jag mås-

te skicka hem pengar. Han sa att han kunde skicka pengar från Sverige till min familj i Thailand, säger Nantida.

Snart bor hon i en mellansvensk stad. Det är 2012 och hon ska starta ett nytt liv ihop med Erik.

Hon kan inte språket, har inget socialt nätverk och saknar helt och hållet egen ekonomi. Nantida får inte tillgång till den introduktion i samhället som omfattar andra invandrade. Hon vet inget om rättsväsende, polis, socialtjänst och kvinnojourer. Det är Eriks godtycke som sätter ramarna för livet.

Han är Nantidas enda kontakt med det svenska samhället. Hon försöker

hålla honom nöjd, vara till lags, inte förarga eller göra fel.

Efter ett halvår ser Erik till att Nantida får ett tillfälligt säsongsarbete i en annan stad. I samma veva dyker det upp ytterligare en kvinna i hemmet. Det är en kvinna från Thailand som kommit till Sverige för att plocka bär.

– Erik sa till mig att han hade en ny thaitjej och att jag måste träffa en ny man, säger Nantida.

Nantida är desperat och ber att få stanna men Erik hotar med utvisning ur Sverige. Han kräver att hon löser situationen snabbt.

– Det var bråttom att flytta. Jag träffade Per

på internet, vi pratade många gånger på nätet. Han sa att han skulle ordna saker för mig om jag kom dit, säger Nantida.

Därmed är problemet löst för Erik.

Nantida skickas nu till Per som bor i Bodens kommun. I huset råder tystnad när Per är nykter, men när han är full skriker han åt Nantida.

– Vi bråkade mycket och han skrek. Jag sa att jag inte gillar att han dricker. Han skrek att jag är dålig.

Efter någon månad lär Nantida känna en annan kvinna från Thailand som bor i trakten.

– Hon sa att Per haft flera thaitjejer tidigare och

39

Kvinnor som utsatts för fruiimport hade under 2013 kontakt med kvinnojouren Iris i Luleå. Med fruiimport menas när en svensk man inleder en relation med en utländsk kvinna i syfte att utnyttja henne som arbetskraft, hushållerska, för uppsättning och sex.

eftersom relationen med mannen brutits inom två år. Det är medarbetarna på kvinnojouren i Luleå som har drivit hennes sak.

Foto: Petra Isaksson

du till Sverige?

att han inte är bra, säger Nantida. Nantida har lagt märke till att Per har saker från Thailand i hemmet. Han säger själv att han inte haft kvinnor från Thailand tidigare.

Kort därefter anar Nantida att hon är gravid. Hon ber Per om pengar till ett graviditetstest. Han säger nej, det får hon ordna på annat sätt. Svaret blir detsamma när hon ber om busspengar för att ta sig till SFI-undervisningen. Per säger att han kan betala en gång, men inte mer.

Han vill heller inte köpa mat till henne.

– Jag sa att jag är gravid och måste äta mat och vitaminer. Han köpte en liter mjölk som han drack själv. Jag sa att jag behövde frukt. En gång köpte han fyra äpplen, jag fick ett äpple.

En person i närheten sticker till

Nantida busspengar och ibland även livsmedel. Andra kvinnor i grannskapet kommer med mat-påsar.

Kvinnan från Thailand som Nantida lärt känna, hjälper henne att hitta numret till socialtjänsten och kvinnojouren i Boden.

– På kvinnojouren blev det inget svar. Jag ringde till socialtjänsten, de sa att jag skulle vänta.

Socialtjänsten varken kontaktar

eller besöker Nantida för att utreda hennes situation.

När Per tröttnar på Nantida är det inte långt kvar till förlossning.

– Jag var gravid och kunde inte ha sex, jag tyckte inte om att ha det.

– Han knuffade mig i sovrummet. Jag sa att jag ville vara ensam, han skrek att jag måste ut.

Genom thailändska ambassa-

dens hotline, ett telefonnummer inrättat för kvinnor i hennes situation, får Nantida numret till kvinnojouren i Luleå. Där bedöms hon ha skyddsbehov och bereds omedelbart plats. Några veckor senare flyttar hon till kvinnojouren i Boden.

När värkarna startar följer en jourkvinna henne till förlossningsavdelningen i Sunderbyn.

I ett skyddat boende i Boden, första steget bort från det helvete som varit Nantidas introduktion i Sverige, börjar så livet för ett barn som en dag kommer att vara stort nog att ställa frågan:

Mamma, hur gick det till när du kom till Sverige?

Johanna Hövenmark

Fotnot: Nantida, Erik och Per har egentligen andra namn.

”Oacceptabelt och avskyvärt”

LULEÅ
Det tvååriga uppehållstillståndet utnyttjas av oseriösa män och låser in kvinnor i dåliga relationer.
Om förhållandet med mannen bryts inom två år utvisas kvinnan.

Regeringens särskilde utredare Eva Eriksson, tidigare landshövding i Värmland, kom 2012 med rapporten *Kvinnor och barn i rättens gränsland*. Där beskrivs effekterna av den uppskjutna invandringsprövningen, det vill säga tvåårsregeln.

– Lagen är till för att underlätta för relationer,

men misslyckas eftersom den utnyttjas.

Då måste man överväga konsekvenserna. Det rör sig inte om två eller tre fall, utan är en stor fråga. Helt oacceptabelt och avskyvärt. Vi har skrivit på FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, det är vad detta handlar om. Respekten för mänskliga rättigheter, säger Eva Eriksson.

”Det är som att säga ’visst misshandlar män svenska kvinnor men de flesta svenska kvinnor har det ju faktiskt bra’.

Eva Eriksson, tidigare utredare för regeringen

Hon säger inte kategoriskt att tvåårsregeln måste bort, men menar att den måste utredas vidare. Kvinnor ”härdar ut” i relationer där de utsätts för våld eller andra kränkningar. En lagstiftning som inte skulle tolereras om det rörde sig om svenska kvinnor.

– Kvinnan är rädd att inte vara mannen till lags. Gör hon inte som han säger hotar han och använder tvåårsregeln som ett medel: ”då ringer jag till Migrationsverket så får du åka hem”.

Eva Eriksson menar att det finns en ängslighet hos lagstiftaren.

– Det handlar om att det är dubbelt. Det finns så många kvinnor som bor här och har det bra, mängder av lyckade förhållanden. Men man får inte förblindas. Det är ungefär som att säga ”visst misshandlar män svenska kvinnor men de flesta svenska kvinnor har det ju faktiskt bra”, säger hon.

Johanna Hövenmark

Tvåårsregeln

- Personer från länder utanför EU som nyligen träffat sin partner, så kallade nyetablerade förhållanden, får uppehållstillstånd på två år. Om förhållandet består efter två år kan personen få permanent uppehållstillstånd. Förhållandet måste även bestå under Migrationsverkets prövning, vilket i praktiken gör tvåårsregeln längre.

- Bryts förhållandet inom två år anses personen sakna skäl att stanna i Sverige. Ett undantag är om personen under tiden i landet fått ny anknytning genom arbete, barn eller en ny partner.

- 2013 beviljade Migrationsverket 8.400 kvinnor uppehållstillstånd i nyetablerade förhållanden. Antalet ansökningar uppgick till cirka 12.000. Migrationsverket avgjorde cirka 11.000 ärenden under året och biföll 76 procent.

Källor: Utlänningslagen, Migrationsverket

Sid 6: Fick kalla handen

”Om kvinnan har begränsade språkkunskaper och begränsad kännedom om det svenska samhället kan det ställas särskilda krav på lyhördhet och flexibilitet från personalens sida för att samtalet ska fungera.

Socialstyrelsen,
Ensam och utsatt (2013)

Var god dröj. Nantida slog själv larm om sin situation. ”Jag ringde till socialtjänsten, de sa att jag skulle vänta”, säger hon.

Foto: Petra Isaksson

Utsparkad – fick kalla handen av socialtjänsten

BODEN

Nantida var gravid och utan bostad, pengar eller socialt nätverk. Socialtjänsten ska hjälpa kvinnor i hennes situation. Ändå fick hon kalla handen.

Carina Diaz på kvinnojouren Iris i Luleå är upprörd, rentav rasande.

– Hon kom hit jättegravid med skyddsbehov och inga pengar, säger Carina Diaz och fortsätter:

– Socialtjänsten i Boden menade att eftersom hon har tillfälligt uppehållstillstånd måste hon vända sig till Migrationsverket eller till sin man. Det är vansinne, hon är utkastad av sin man och de anser att

hon kan gå tillbaka dit. De tyckte inte att de hade någon skyldighet att hjälpa henne.

Att Nantida först fick hjälp i Luleå beror på att det var numret hon fick av ambassaden när läget var akut. På kvinnojouren Iris finns tillgång till tolk. Jourens medarbetare hjälper Nantida med myndighetskontakter.

– Vi skriver och fixar hela tiden, de här kvinnorna står helt ensamma. Mycket av vår tid går åt till sådant. Det är inte bara det här fallet och socialtjänsten i Boden. Så här ser det generellt ut för kvinnojourerna i Sverige, säger Diaz.

Enligt Carina Diaz har kontakterna med Migrationsverket fungerat bra.

Nantida får permanent uppehållstillstånd genom anknytningen till barnet.

Det som inte har fun-

”De tyckte inte att de hade någon skyldighet att hjälpa henne.

Carina Diaz, kvinnojouren Iris, är arg och besviken på socialtjänstens beteende

gerat är kontakterna med socialtjänsten, den instans som har lagstadgat ansvar att ge Nantida stöd.

– Vi har fått bråka jättemycket för att hon ska få pengar. Hon får ingen information om vad hon har rätt till, bara en sådan sak som att fixa dagisplats och kontakter med SFI. Sådant ordnar vi. Socialtjänsten ringer inte och frågar hur det går. Hon bodde fram till nyligen på en soffa i ett vardagsrum. Vem kan leva så med ett barn?

Socialstyrelsen släppte i följande utbildningsmaterialet *Ensam och utsatt*, en genomgång av vad som står i socialtjänstlagen.

– Där står precis vad socialtjänsten ska göra. Men de gör inte så, säger Carina Diaz.

Johanna Hövenmark

Socialtjänstens ansvar

Om en våldsutsatt kvinna som har fått tillfälligt uppehållstillstånd på grund av anknytningsbehov har behov av stöd och hjälp är det ansvarig kommun som måste se till att hennes behov tillgodoses.

Källa: Socialtjänstlagen

”Har det blivit fel är det mycket tråkigt”

BODEN

Varför fick inte Nantida hjälp? Kerstin Larsson, chef för individ- och familjeomsorgen, hänvisar till bostadsbristen.

Socialtjänsten i Boden använder inte Socialstyrelsens *Ensam och utsatt*. Där står vad personalen ska göra när de möter utländska kvinnor som far illa i Sverige.

– Nej, inte just den. Vi fick en utbildning från länsstyrelsen för några år sedan. Vi har en policy för alla kvinnofridsärenden oaktat vilket sätt de kommer till oss, säger Kerstin Larsson.

Den här gruppen kvinnor står ofta helt utan nätverk i Sverige och kan inte språket. Det är en

mycket speciell situation.

– Vi har i runda slängar 30 kvinnofridsärenden per år, det har varit ett eller två sådana här ärenden. Det finns många områden där socialtjänsten ska bemöta och det kommer ständigt nya frågor och problembilder som inte tidigare varit aktuella. När en socialarbetare stöter på ett nytt fenomen försöker vi förkovra oss.

Det här är ju inget nytt fenomen.

– Nej, det har funnits ett antal år.

Kerstin Larsson understryker att hon uttalar sig generellt, då hon inte är insatt i Nantidas fall.

– Ja, det låter ju inte bra som du beskriver det.

– Vi har ett ansvar att hjälpa våldsutsatta kvinnor oaktat situation. Har det blivit fel i något ärende är det mycket tråkigt. Sedan är sådana frågor inte alltid solklara. Vi gör vad vi kan för att hjälpa utsatta personer men kan inte alltid ge exakt vad folk vill ha. Den enskilde har också ett eget ansvar.

Hur kan hon ta det ansvaret när hon inte kan språket, saknar socialt nätverk, pengar och kunskap om svenska myndigheter?

– Jag vill inte att det

Kunskapsbrist. ”Vi har inte specifik kunskap när det gäller fruibporten”, säger Kerstin Larsson.

Foto: Fredrik Samuelson

här ska framställas som att jag säger att det är kvinnornas ansvar, deras fel. Så menar jag inte. I en sådan situation måste vi vara duktiga på att informera och ta hjälp av kvinnojouren och andra instanser.

En höggravid kvinna står plötsligt utan bostad. Måste inte socialtjänsten agera oavsett vad som lett till att hon hamnat där?

– Klarar man inte av sin situation finns hjälp att skaffa en bostad. Men det är väldigt dåligt med bostäder i Bodens kommun.

Kerstin Larsson medger att socialtjänsten saknar kunskaper om kvinnor i Nantidas situation.

– Jag kan inte regelverken när det gäller uppehållstillstånd utan till men räknar med att mina handläggare tar reda på det när de stöter på en kvinna i den situationen. Vi har mycket kunskap när det gäller våld i nära relationer men inte specifik kunskap när det gäller fruibporten, säger hon.

Johanna Hövenmark

I morgon: Under samhällets radar